

Կարծիք

Հովսեփյան Վանինե Ժորայի

«Իրավաբանական պատասխանատվության հիմնախնդիրը

սահմանադրական և օրենսդրական փոփոխությունների

համատեքստում (համատեսական վերլուծություն)» թեմայով

ԺԲ.00.01- «Պետության և իրավունքի տեսություն ու պատմություն,

պետական և իրավական ուսմունքների պատմություն»

մասնագիտությամբ թեկնածուական ատենախոսության վերաբերյալ

Ներկայացրած թեկնածուական ատենախոսությունը նվիրված է իրավունքի տեսության և ճյուղային իրավագիտության խնդրահարույց թեմաներից մեկի՝ իրավաբանական պատասխանատվության ինստիտուտի համալիր ուսումնասիրությանը:

Քննարկվող ատենախոսական թեզը խիստ արդիական է իր էությամբ ու բովանդակությամբ, քանի որ առնչվում է ոչ միայն իրավունքի տեսության, այլև իրավունքի գրեթե բոլոր ճյուղերի հետ: Այս առումով իրավաբանական պատասխանատվությունը նաև միջճյուղային ինստիտուտ է՝ իր ստատիկ և դինամիկ կտրվածքով: Չնայած այդ լայն ընդգրկումով, իրավագիտության մեջ մինչև այժմ բացակայում է կարծիքների ընդհանրությունը իրավաբանական պատասխանատվության հասկացության, գործառույթների բնույթի, սկզբունքների, դասակարգման չափանիշների, ինչպես նաև հարակից իրավական երևույթների հետ հարաբերակցության խնդիրները: Այս խնդիրների ճիշտ լուծումը թույլ կտա պարզել իրավաբանական պատասխանատվության բնույթը, ինչը վերջին հաշվով, կազդի օրինականության և իրավական կարգի ապահովման որակի վրա:

Իրավաբանական պատասխանատվությունը հանդիսանում է իրավագիտության առավել խնդրահարույց կատեգորիաներից մեկը: Իրավաբանական պատասխանատվության նորմատիվ սահմանումները բացակայում են, գիտական սահմանումները բավականաչափ բազմաբնույթ ու հակասական են: Միննույն ժամանակ այդ ինստիտուտն օգտագործում են իրավունքի գրեթե բոլոր ճյուղերն ու ենթաճյուղերը՝ սահմանադրական, վարչական, ֆինանսական,

ընտրական, քրեական, քաղաքացիական և այլն, սակայն ամեն տեղ՝ յուրովի: Իրավունքի տեսությունում առկա են մի շարք վիճելի խնդիրներ, ուստի առաջանում է իրավաբանական պատասխանատվության հիմնախնդիրների տեսական տեսանկյունից բազմակողմանի հետազոտության անհրաժեշտություն:

Քննարկվող ատենախոսության հետազոտման առարկան է իրավաբանական պատասխանատվության հայեցակարգերը, մոտեցումները, կատեգորիաները, որոնք բացահայտում են իրավական պատասխանատվության էությունը, առանձնահատկությունները գործառության հարաբերությունները և իրավաբանական պատասխանատվության իրականացման կառուցակարգերը, այդ թվում տեղեկատվական-որոնողական էլեկտրոնային համակարգը:

Աշխատանքի բովանդակությունից կարելի է ենթադրել, որ հեղինակը լիարժեքորեն բացահայտել է թեմայի էությունն ու առանձնահատկությունները և գործնական առումով մշակել է հեղինակային նախագիծ՝ «տեղեկատվական-որոնողական էլեկտրոնային համակարգ», որի ներդրումնը պրակտիկայում շատ դյուրին կդարձնի իրավապահ մարմինների աշխատանքը տվյալ բնագավառում:

Գրախոսվող աշխատանքի գիտական նորույթը կայանում է իրավաբանական պատասխանատվության համակարգային հետազոտության մեջ, որի արդյունքում բացահայտվում է իրավաբանական պատասխանատվության էությունը, բնութագրական հատկանիշները, առանձին տեսակների առանձնահատկությունները:

Սահմանադրական և օրենսդրական փոփոխությունների հիման վրա, ժամանակակից հասարակական հարաբերությունների իրավակարգավորման պայմաններում բացահայտվում է իրավաբանական պատասխանատվության սոցիալական նշանակությունը և իրավակարգավորումների համակարգում իրավաբանական պատասխանատվության դերակատարումը՝ իրավաօրինականության պահպանության և իրավակարգի ամրապնդման հարցերում:

Ատենախոսական աշխատանքի ամբողջ բովանդակության շեշտադրումն է իրավաբանական պատասխանատվության ընդհանուր տեսական հայեցակարգի մշակումը, որպես ամբողջական իրավական երևույթ, որն ունի կամավոր դրական և պետական-հարկադրական (նեգատիվ) արտահայտման ձևեր, որոնք իրականացվում

են կարգավորող, կանխարգելիչ վերականգնող, պատժիչ և դաստիարակչական գործառույթներ և իրացվում են կարգավորող և պահպանողական իրավահարաբերություններում:

Ատենախոսական աշխատանքում համակարգվում և ընդհանրացվում են տարբեր հայեցակարգեր իրավաբանական պատասխանատվության ինչպես ճյուղային, այնպես էլ ընդհանուր տեսական առումով: Սահմանվում են դրական իրավական պատասխանատվության բնույթը և նշանակությունը, ցույց է տրվում և բացահայտվում է նրա հարաբերակցությունը «օրինական վարքագիծ», «իրավական պարտականություն», «պարտքի զգացում», «իրավահարաբերություն», «խրախուսանք», «իլսսվական կարգավիճակ» հասկացությունների հետ:

Գործող օրենսդրության վերլուծության արդյունքների հիման վրա հեղինակը հիմնավորվում է իրավաբանական պատասխանատվության իրականացման կամավոր ձևի իրավական բնույթը, ինչպես նաև իրավական պատասխանատվության երկու իրականացման ձևերը՝ կամավոր և պետական-հարկադրական, մեկ ամբողջական հասկացության մեջ համախմբելու հնարավորությունը և անհրաժեշտությունը:

Աշխատանքում բացահայտվում է նաև իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքների, նպատակների և գործառույթների բովանդակային համապատասխանությունը (համարժեքությունը) մեզանում տեղի ունեցող արմատական փոփոխություններին:

Աշխատանքում բացահայտվում է նաև իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքների, նպատակների և գործառույթների բովանդակային համապատասխանությունը (համարժեքությունը) մեզանում տեղի ունեցող արմատական փոփոխություններին:

Աշխատանքի վերջում ամփոփված եզրահանգումները և եզրակացությունները գիտականորեն հիմնավորված են և տրամաբանորեն փաստարկված:

Այդուհանդերձ, քննարկվող աշխատանքի վերաբերյալ ունենք որոշակի նկատառումներ և դիտողություններ:

Առաջին, ածխատանքը բովանդակաային առումով ավելի շահեկան կդիտարկվեր, եթե հեղինակը հավուր պատշաճի քննարկեր նաև իրավաբանական պատասխանատվության էությունն ու բովանդակությունը միջազգային իրավունքի

տեսանկյունից:

Երկրորդ, թեև աշխատանքում լիարժեքորեն է բացահայտված գործող օրենսդրության բացերն ու թերությունները և իրավաբանական պատասխանատվության խնդիրները իրավակարգավորումների ոլորտում, այդուհանդերձ նույն մեթոդաբանությամբ կարելի էր բացահայտել նաև այն խոցելի տեղերը, որոնք դրսևորվել կամ դրսևորվում են իրավակիրառ ու դատական պրակտիկայում:

Սակայն վերոնշյալ նկատառումները կրում են մասնակի բնույթ և բնավ չեն կարող ազդել ատենախոսության դրական գնահատականի վրա:

Սեղմագիրը լիարժեքորեն արտացոլում է ատենախոսական աշխատանքի հիմնական բովանդակությունը:

Ատենախոսության թեման և բովանդակությունը համապատասխանում են ընտրած մասնագիտությանը:

Ելնելով վերաշարադրյալից, գտնում ենք, որ Վանինե Ժորայի Հոմսեփյանի «Իրավաբանական պատասխանատվության հիմնախնդիրը սահմանադրական և օրենսդրական փոփոխությունների համատեքստում (համատեսական վերլուծություն)» թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունը գիտական նորույթ պարունակող, ավարտուն և ամբողջական ինքնուրույն հետազոտություն է, որն ունի տեսական և գործնական զգալի նշանակություն, լիովին համապատասխանում է ԲՈԿ-ի «Կանոնակարգի» պահանջներին, իսկ հեղինակն արժանի է իր կողմից հայցվող՝ իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի շնորհմանը:

Պաշտոնական ընդդիմախոս՝

իրավաբանական գիտությունների դոկտոր,
պրոֆեսոր

Պրոֆեսոր Գ.Հ.Սաֆարյանի ստորագրությունը
հաստատում եմ՝ ՀՀ ԳԱԱ Փիլիսոփայության,
սոցիոլոգիայի և իրավունքո ինստիտուտի
գիտական քարտուղար՝

Ա.Զիջյան